

Position paper voor RTG betaalbare energierekening

d.d. 8 april 2026

De gasprijzen zijn hoog en de energierekeningen lopen uit de hand. Er is alleen geen sprake van een energiecrisis. We zitten in een afhankelijkheids crisis.

In de afgelopen 50 jaar hebben we liefst 7 keer te maken gehad met de gevolgen van een economie die te afhankelijk is van fossiele brandstoffen. Na de crisis in Oekraïne, speelt nu een crisis in het Midden-Oosten. Deze afhankelijkheid is een structureel probleem en maakt ons economisch en geopolitiek kwetsbaar. Natuur & Milieu, Stichting Energiebank, Stichting FIXbrigade, de Jonge Klimaatbeweging en de Participatiecoalitie hebben zich in deze position paper verenigd. Wij zien verduurzaming van woningen als structurele oplossing om onze afhankelijkheid van gas af te bouwen, meer energie van eigen bodem te gebruiken én energierekeningen betaalbaar te houden¹. Daarom zeggen wij: *Fix de huizen, niet alleen de energierekening*.

Maatregelen

Tegelijkertijd zien we dat er een balans nodig is tussen structurele maatregelen en het creëren van ademruimte voor mensen die acute problemen hebben met hun energierekening. Zowel bij de energiecoaches en -fixers van de lokale FIXbrigades en Energiebanken als bij de Participatiecoalitie en de Jonge Klimaatbeweging komen zorgwekkende signalen binnen van jongeren, ouderen en kwetsbare mensen die de energierekening al niet konden betalen en nu nog dieper in de problemen komen, en zien we bewonersinitiatieven die willen verduurzamen, bot vangen.

Zonder deze gascrisis zaten al een half miljoen mensen in energiearmoede. Dat gaan er de komende tijd meer worden, daarom is het belangrijk om snel in actie te komen. Het nemen van de volgende maatregel zien wij daarom als cruciaal:

1. **Stel een Noodfonds in die mensen structureel ondersteunt** om op korte termijn financiële ondersteuning te bieden. Het is belangrijk dat dit Noodfonds voldoende budget heeft om iedereen te ondersteunen die dit het hardst nodig heeft. Hoe sneller en meer woningen verduurzaamd worden, hoe kleiner het benodigde budget van het Noodfonds wordt.

Het opzetten van een Noodfonds geeft op korte termijn verlichting. Maatregelen 2 tot en met 8 zijn meer structureel van aard en zorgen voor een structurele afname in gasgebruik, een lagere energierekening en meer energiegebruik van eigen bodem:

2. **Zorg ervoor dat mensen toestemming kunnen geven om contactgegevens voor het Noodfonds door te sturen** naar lokale initiatieven met energiecoaches en -fixers. De energiehulpverleners kunnen dan direct helpen met stookgedrag en het nemen van kleine structurele besparingsmaatregelen. Zo kan de energierekening al met 20-30% omlaag worden gebracht.
3. **Verlaag de BTW en energiebelasting op elektriciteit**. Door deze maatregel wordt een gelijk spelveld gecreëerd tussen verwarming met aardgas en verwarming met elektriciteit. Dit stimuleert technieken die geen aardgas nodig hebben. Deze maatregel kan budgetneutraal

---

¹ Dit wordt door meerdere partijen onderschreven, zo ook in het recente SER-advies Energie voor iedereen, 25 maart 2026.

uitgevoerd worden door bijvoorbeeld het stelsel van energiebelastingen minder degressief te maken.

4. **Benut de kracht in de wijk om verschillende doelgroepen te bereiken:** dit zijn lokale energiehulp geworteld in welzijnswerk voor het bereiken en ontzorgen van huishoudens met energiearmoede én initiatieven gericht op bewonersparticipatie en collectieve bottom-up actie voor het activeren van midden- en topinkomens. Zo wordt gemeenschapskracht ingezet om iedereen mee te krijgen. **Zorg daarom voor meerjarige financiering van energiecoaches, lokale energiehulpnetwerken en bewonersinitiatieven om huishoudens te helpen de energierekening te verlagen.** Gezien de huidige crisis is het belangrijk om te beginnen bij de huishoudens in energiearmoede. Stel duidelijke richtlijnen voor gemeenten om effectieve energiehulp te stimuleren, zie ook het rapport van TNO. Zonder deze structurele financiering, kunnen partijen hun werk niet opschalen of zelfs niet voortzetten. Ondersteuning is daarom cruciaal om mensen te helpen snel hun gasverbruik terug te dringen en te ontzorgen bij structurele verduurzaming.
5. **Verbeter de huidige subsidiesystematiek** om mensen te helpen meer maatregelen te nemen en zo de energierekening te verlagen. Zorg voor structurele dekking na 2030, hogere budgetten en een langere looptijd voor de ISDE-, SAH-, SVVE-regelingen. Verhoog daarnaast de subsidiebedragen per indiener om woningverduurzaming een impuls te geven. Naast deze subsidies is de SVOH-regeling te onbekend en nog niet aantrekkelijk genoeg, blijkt uit de structurele onderbenutting. Maak het daarnaast mogelijk om voor deze subsidies voorfinanciering te ontvangen en na installatie bewijs te leveren dat een maatregel is getroffen. Dit werkt drempelverlagend voor mensen met minder spaargeld.
6. **Zorg voor een isolatieoffensief die wijk voor wijk energierekeningen verlaagt.** Begin bij de wijken waar de problemen met de betaalbaarheid van de energierekening het grootst zijn. Hoe meer budget hiervoor beschikbaar komt, hoe meer mensen hun energierekening kunnen verlagen.
7. **Start het proces voor de aangekondigde normering van energielabels en hybride warmtepompen zo snel mogelijk.** Veel mensen met een hoge energierekening wonen in huurwoningen en zijn afhankelijk van hun verhuurder voor het verlagen van de energierekening. Dit is voor de verhuurder meestal niet aantrekkelijk genoeg omdat ze de energierekening niet zelf betalen. Zonder normering zullen daarom met name mensen in huurwoningen weinig perspectief hebben op een lagere energierekening. Dit probleem is het grootste bij de particuliere verhuursector. Onderzoek van Berenschot heeft aangetoond dat met isolatie én warmtepompen de energierekening voor mensen in energiearmoede gemiddeld kan halveren.² Hoe eerder deze normeringen vormgegeven worden, hoe beter we voorbereid zijn voor een volgende gascrisis.
8. **Vernieuw de Nationale Prestatieafspraken die het Rijk met Aedes en VNG maakt.** Deze afspraken hebben de afgelopen jaren al significante resultaten opgeleverd. Staatssteunregels hebben ambitieuzere afspraken in de weg gestaan. In de [Europese Commissie](#) is daar beweging. Het is belangrijk dat het Kabinet bij de EU aandringt op versoepeling van staatssteunregels en energiebesparing als uitzondering toevoegt voor staatssteun. Zo kunnen woningcorporaties met steun van het Rijk meer stappen nemen om energierekeningen te verlagen.

---

² [Berenschot](#), 10 maart 2025.

Financiële dekking

De netto kosten voor het doorlopen van de gehele energietransitie zijn vergelijkbaar met de schade aan de economie als gevolg van de gascrisis in 2022, zo becijferde het Climate Change Committee voor het Verenigd Koninkrijk.³ Tegelijkertijd concludeerde TNO recent dat de invloed van de prijsschok door de Oekraïne-crisis 80% kleiner zou zijn geweest bij een verduurzaamd energiesysteem.⁴ Het kan daarom een gerechtvaardigde keuze kunnen zijn om de staatsschuld te doen toenemen om de genoemde maatregelen te nemen. Daarnaast ziet Natuur & Milieu ook twee belangrijke routes om *zonder* extra staatsschuld dekking te krijgen voor deze maatregelen. Uit onderzoek van EenVandaag blijkt dat daar brede steun voor is. 67% van de Nederlanders vindt namelijk dat het Kabinet geld moet vrijmaken om burgers te helpen verduurzamen, ook als daardoor op andere posten bezuinigd moet worden.⁵

Overwinstbelasting

Tijdens de vorige gascrisis in 2022 zagen we extreme winsten bij olie- en gasbedrijven doordat er door de hoge gasprijs veel te verdienen was met gas. Deze overwinsten liepen in de honderden miljarden in de EU. Deze winsten zijn niet bij hardwerkende Nederlanders terechtgekomen terwijl ze wel meebetaalden aan generieke maatregelen én de eigen energierekening nauwelijks konden betalen. Stel daarom een overwinstbelasting in voor olie- en gasbedrijven zodat het Rijk de middelen heeft om energierekeningen te verlagen, de motie Teunissen (23432 #683) is daarvoor een goede eerste stap.

Vrijheidsbijdrage

Tegelijkertijd ziet Natuur & Milieu dat onze afhankelijkheid van aardgas Nederland kwetsbaar maakt. Niet alleen wanneer de energievoorziening het doelwit is in tijden van oorlog, dit geldt ook voor verstoringen in de leveringsketen en chantage door buitenlandse regimes. De Amerikaanse regering heeft al gedreigd om LNG-leveringen aan Europa te dwarsbomen. Dit kan rampzalig zijn, aangezien aardgas wordt gebruikt in alle delen van de economie, van onze industrie tot onze elektriciteitsvoorziening en de verwarming van woningen. Door te investeren in structurele verduurzaming van onder andere woningen, maken we Nederland weerbaar én minder kwetsbaar voor buitenlandse regimes. Benut daarom een deel van de vrijheidsbijdrage om isolatie en hybride warmtepompen grootschaliger in te zetten. Dit versnelt de energietransitie en maakt ons energiesysteem duurzamer, weerbaarder en voorspelbaarder.

Door het nemen van een combinatie van korte-termijn en structurele maatregelen, kan de Kamer zorgen voor een betaalbare energierekening. Wij roepen de politiek daarom ook op om vaart te maken en bovenstaande maatregelen uit te voeren.

---

³ *Climate Change Committee, 11 maart 2026.*

⁴ *TNO, 21 oktober 2025.*

⁵ *Eenvandaag, 25 maart 2026.*

Deze oproep wordt ondersteund door de volgende partijen:

NATUUR
& MILIEU

Atse van Pelt, Projectleider Energie & Grondstoffen
a.vanpelt@natuurenmilieu.nl

 energiebank

Marieke Vollering, Directeur
marieke.vollering@energiebank.nl

fix
BRIGADE
Nederland

Steven Jonker, Directeur-bestuurder
steven@fixbrigade.nl

 JONGE
KLIMAAT
BEWEGING

Daan Zieren, Voorzitter
voorzitter@jongeklimaatbeweging.nl

Participatiecoalitie

Annie van de Pas, Participatiecoalitie
a.vande.pas@natuurenmilieufederaties.nl